

Đại sứ quán Hợp chủng quốc Hoa Kỳ
Phòng Thông tin – Văn hóa
6 Ngọc Khánh Street, Hà Nội, Việt Nam
Điện thoại: 84-4-8314580; Fax: 84-4-8314601
Email: irchano@pd.state.gov
<http://vietnam.usembassy.gov>

Tạp chí Điện tử của Bộ Ngoại giao Hoa Kỳ
Chương trình Nghị sự Chính sách Đối ngoại Mỹ
Tập 8, Số 1, tháng 8/2003

CHỦ NGHĨA QUỐC TẾ MỸ

Y TẾ CỘNG ĐỒNG KHÔNG BIÊN GIỚI

Tommy G. Thompson
Bộ trưởng Bộ Y tế và Dịch vụ Con người Hoa Kỳ

Ông Tommy Thompson nói “Y tế cộng đồng toàn cầu về bản chất là một nỗ lực đa phương”. Ông Thompson cũng đã từng là Thống đốc bang Wisconsin trong 14 năm, nói rằng Hoa Kỳ “có thể lãnh đạo và góp phần vào sự nghiệp y tế toàn cầu, nhưng không thể hoàn thành sứ mạng này một mình”.

“Chúng tôi coi những chân lý này là hiển nhiên, rằng tất cả mọi người đều được sinh ra bình đẳng, rằng họ được Đấng Tạo hóa ban cho một số quyền bất khả xâm phạm, trong đó có quyền được sống, tự do và mưu cầu hạnh phúc”.

**– Tuyên ngôn Độc lập Mỹ,
thông qua ngày 4 tháng 7 năm 1776**

Người Mỹ đã khẳng định niềm tin của mình vào phẩm giá của bản chất con người từ ngày lập quốc, và kể từ đó đã vun đắp một truyền thống lâu đời giúp đỡ những người khó khăn nhất trên Trái đất này bằng vô số cách như qua những người lính, những nhà truyền giáo, các cố vấn kinh tế, các chương trình Quân đội Hòa bình, thương mại và trao đổi sinh viên.

Y tế cộng đồng ít được đưa vào danh sách này nhưng đây là một trong những mặt trận quan trọng nhất trong sự can dự của Mỹ với thế giới. Với tư cách là Bộ trưởng Bộ Y tế và Dịch vụ Con người (HHS), tôi có vinh dự điều hành một bộ thực hiện vai trò then chốt trong sứ mệnh từ thiện của Mỹ ở nước ngoài. Y tế cộng đồng không có biên giới và không mang tính chính trị. Gần đây, chúng ta đã chứng kiến bệnh AIDS nhảy từ Châu Phi vào các thành phố của chúng ta; chúng ta đã thấy hội chứng viêm đường hô hấp cấp (SARS) lây nhiễm với tốc độ khủng khiếp từ miền nam Trung Quốc sang Bắc Mỹ; chúng ta đã chứng kiến vi-rút West Nile lây truyền xuyên Đại Tây Dương và bắt đầu lan chậm sang lục địa của chúng ta; và chúng ta đã thấy rằng chìa khóa để kiểm soát bệnh lao ở Hoa Kỳ là cần phải kiểm soát các khách nhập và xuất cảnh.

Vì vậy đóng vai trò quan trọng đối với nỗ lực y tế cộng đồng của chúng ta là sự hợp tác, lãnh đạo, và tham gia của các nước đối tác. Hoa Kỳ có thể lãnh đạo và góp phần vào sự nghiệp y tế toàn cầu, nhưng không thể hoàn thành sứ mệnh này một mình.

Ví dụ điển hình về hợp tác của chúng ta với các nước bạn là việc xử lý dịch bệnh SARS. Để đối phó với bệnh này, các quan chức y tế Mỹ đã hợp tác và làm việc ở những nơi như Trung Quốc, Singapore, Thái Lan, Đài Loan và Việt Nam. Chúng ta nhanh chóng tiến hành một số biện pháp nhằm ngăn chặn lây lan và dập tắt bệnh trước khi nó trở thành một nguy cơ nghiêm trọng trên đất Mỹ. Quan trọng nhất là việc gửi các quan chức y tế, các nhà dịch tễ học và các chuyên gia khác đến Trung Quốc. Ngày 7 tháng 5, trong khuôn khổ sáng kiến của Tổng thống chống bệnh SARS, Cơ quan Phát triển Quốc tế Mỹ đã cung cấp 500.000 đô-la Mỹ cứu trợ khẩn cấp để giúp Trung Quốc mua các thiết bị y tế cần thiết để đối phó với dịch bệnh.

Kết quả là Hoa Kỳ cam kết mạnh mẽ đối với việc tăng cường hợp tác với Trung Quốc để củng cố cơ sở hạ tầng y tế cộng đồng cơ bản và nâng cao khả năng của Trung Quốc để xử lý không chỉ SARS mà còn cả các bệnh khác như viêm gan, HIV/AIDS, bệnh lao và ung thư. Cán bộ của HHS cũng đã có quan hệ với các đồng nhiệm Trung Quốc trong cuộc chiến chống bệnh cúm; chúng tôi hy vọng phát huy hơn những mối quan hệ này và những quan hệ được thiết lập trong thời kỳ khủng hoảng SARS để thiết lập nên một mối quan hệ đối tác y tế cộng đồng lâu dài.

Đó là một giải pháp hiệu quả, mang tính cam kết cao. Và tôi xin nhấn mạnh rằng giải pháp đó sẽ không khả thi nếu không có quan hệ đối tác với các đồng nhiệm Trung Quốc. Đó chỉ là một phương thức Mỹ đang hợp tác với các nước trên thế giới vì lợi ích của y tế cộng đồng.

Chúng ta sẽ rút ra những bài học có được từ dịch SARS. Tác động tiêu cực của việc chậm trễ trong việc phát hiện ra và thừa nhận căn bệnh này là quá rõ và không được phép lặp lại. Đó là lý do tại sao Hoa Kỳ đang đưa ra Sáng kiến Y tế Toàn cầu về Cảnh báo Sớm nhằm đào tạo cán bộ phòng thí nghiệm và các nhà dịch tễ học; tăng cường quản lý và giám sát; tăng cường thông tin; nâng cấp cơ sở phòng thí nghiệm. Sáng kiến này sẽ bổ sung và tăng cường cho các nỗ lực toàn cầu quan trọng của Mạng lưới Phản ứng và Báo động về Bùng phát dịch bệnh Toàn cầu của Tổ chức Y tế Thế giới. Chúng tôi mong muốn cung cấp nguồn lực để tăng cường khả năng phản ứng ở cấp độ khu vực. Chúng tôi cũng muốn cung cấp nhiều hơn các chuyên gia y tế cộng đồng của HHS để hỗ trợ đào tạo, cố vấn và chuyển giao công nghệ để chúng ta có thể thu hẹp khoảng cách về chuyên môn. Mục tiêu của chúng tôi là phát huy những chương trình đạt được tiến bộ nhanh chóng đã có ở các nước vì lợi ích của toàn bộ khu vực.

Chúng tôi không dừng lại ở Sáng kiến Y tế Toàn cầu về Cảnh báo Sớm. Chúng tôi cũng đang tiến tới Sáng kiến An ninh Sức khỏe Toàn cầu của HHS. Sáng kiến này nhằm thiết lập ở những khu vực chiến lược bên ngoài nước Mỹ những mạng lưới các đối tác khu vực có năng lực thông tin, phòng thí nghiệm, dịch tễ học và điều trị được tăng cường. Điều này sẽ giúp cho việc phát hiện và phản ứng kịp thời và hiệu quả hơn đối với các nguy cơ sinh học và thực sự tạo ra sự biến chuyển về an ninh cho mọi dân tộc.

Một lần nữa, những nỗ lực này sẽ không thành công nếu không có sự hợp tác và tầm nhìn của các nước đối tác. Y tế cộng đồng toàn cầu về bản chất là một nỗ lực đa phương.

Ngoài SARS và cảnh báo sớm, chúng tôi cũng đang hợp tác với bạn bè và đồng minh nước ngoài để đưa chăm sóc sức khỏe cơ bản đến với những vùng đang rất thiếu thốn trên thế giới. Ví dụ điển hình là ở quốc gia mới tự do Afghanistan, nơi đó Hoa Kỳ đang hợp tác với chính phủ quá độ để mang lại hy vọng và sức khỏe cho một dân tộc đã chịu đựng gian khổ từ lâu.

Tôi tự hào kể với các bạn rằng tháng 4 vừa qua tôi đến Kabul để chứng kiến khánh thành Bệnh viện Phụ nữ Rabia Balkhi vừa mới được tu sửa lại. Rabia Balkhi là một bệnh viện quan trọng đối với phụ nữ Afghanistan, tiếp nhận gần 36.000 bệnh nhân mỗi năm và đỡ đẻ hơn 40 em bé mỗi ngày. Việc tu sửa là dự án phối hợp giữa HHS, Bộ Quốc phòng và Chính phủ Afghanistan, đây chỉ là bước đi đầu tiên nhằm mang lại sức khỏe và hy vọng cho tất cả phụ nữ Afghanistan.

Tổng thống Bush đã yêu cầu Quốc hội chi 5 triệu đô-la Mỹ để tiếp tục nâng cấp bệnh viện Rabia Balkhi và mở rộng ra thêm bốn cơ sở nhánh ngoài Kabul. Chúng tôi sẽ đào tạo nhân viên y tế và giúp cải thiện hoạt động của bệnh viện ở Rabia Balkhi và ở 4 bệnh viện vệ tinh một khi đã hoàn tất những nhu cầu cơ bản ở Rabia Balkhi. Mỗi một bệnh viện sức khỏe bà mẹ trẻ em này sẽ chăm sóc y tế trực tiếp cho các bệnh nhân, và đào tạo các nhân viên y tế ở tất cả các cấp như bác sỹ phẫu thuật, y tá, hộ sinh, và nhân viên y tế cộng đồng.

Mục tiêu của chúng tôi là xây dựng một đội ngũ nhân viên y tế được đào tạo có thể đáp ứng nhu cầu chăm sóc sức khỏe bà mẹ và trẻ em trong cả nước. Đó là bước đi nhỏ đầu tiên. Nhưng đó lại là bước khởi đầu quan trọng.

Khi chúng ta tập hợp những bệnh viện đào tạo đó lại và cung cấp chăm sóc trước khi sinh cho phụ nữ ở những ngôi làng xa xôi, chúng ta không chỉ giúp những phụ nữ ở Afghanistan. Chúng ta sẽ giúp tất cả nam giới, phụ nữ và trẻ em ở vùng đất cổ xưa này, họ là những người từng nhìn ngắm đất nước mình, yêu mến nó và muốn làm cho nó tốt đẹp hơn, tự do hơn và đàng hoàng hơn. Việc này khó có thể tiến hành nếu không có sự trợ giúp của bản thân người dân Afghanistan hay của các nước châu Âu, châu Á, Bắc Mỹ và những nước khác đã cam kết bằng mồ hôi xương máu và của cải để giành tự do cho Afghanistan. Sự ủng hộ kiên cường của họ thực sự quan trọng đối với các mục tiêu chung của chúng ta.

Tôi muốn đề cập đến một khía cạnh cuối cùng của sứ mệnh nhân đạo của Mỹ ở nước ngoài, đó là cuộc chiến chống dịch AIDS toàn cầu. Đó là sứ mệnh đặc biệt quan trọng đối với Tổng thống và với thế giới vì lý do nhân đạo thuần túy.

Ở các nước đang phát triển, đặc biệt ở châu Phi, AIDS đe dọa hòa bình và sự ổn định vì nó xóa sổ cả thế hệ, làm mờ cội toàn bộ cộng đồng, và làm què quặt cả một dân tộc. Ba triệu người đã chết vì AIDS năm ngoái, và ước tính có ít nhất thêm 68 triệu người nữa sẽ chết trong hai thập kỷ tới. Trong số đó, 55 triệu thuộc về châu Phi. Đồng thời tuổi thọ cũng đang giảm xuống. Ví dụ một đứa trẻ sinh ra ở Botswana giờ đây thậm chí không thể hy vọng sẽ kỷ niệm được sinh nhật lần thứ 40 của mình.

Đó là lý do tại sao các quốc gia trên thế giới phối hợp cùng các tổ chức phi chính phủ và các nhóm cộng đồng địa phương đã hợp tác thiết lập Quỹ Toàn cầu chống AIDS, bệnh lao và sốt rét. Những nhu cầu rất lớn của cuộc khủng hoảng này đòi hỏi những nỗ lực vượt bậc.

Quỹ này là một bộ phận không thể thiếu trong cuộc đấu tranh toàn cầu chống bệnh AIDS. Là mối quan hệ đối tác thực sự giữa nhà nước và tư nhân, Quỹ cung cấp hỗ trợ tài chính rất cần thiết cho các nước và cộng đồng gặp khó khăn nghiêm trọng. Viện trợ này giúp vực dậy cơ sở hạ tầng y tế, giúp các gia đình có cơ hội chống chọi với bệnh tật và điều quan trọng nhất là cứu lấy sinh mạng.

Tôi rất vinh dự được bầu làm Chủ tịch của Quỹ tháng 1 vừa qua. Với cương vị là chủ tịch, tôi vui lòng báo cáo rằng Quỹ đã chấp thuận 153 dự án ở 92 nước và cam kết gần 1,5 tỷ đô-la Mỹ từ tháng 4 năm 2002. Quỹ đã ký các thoả thuận viện trợ với 58 nước với tổng số tiền hơn 660 triệu đô-la Mỹ. Trong số đó, khoảng 56 triệu đô-la Mỹ cho đến nay đã được giải ngân, và tốc độ giải ngân đang tăng nhanh. Chỉ hơn một năm kể từ khi Quỹ được thành lập, những người đầu tiên đang được điều trị kháng hồi vi-rút theo nguồn viện trợ của Quỹ Toàn cầu ở Haiti.

Sự ủng hộ và sáng kiến của tất cả các nước sẽ rất quan trọng để đi đến thành công. Tôi rất tự hào nhân mạnh rằng Hoa Kỳ đang giúp soi đường tiến lên phía trước.

Với những đóng góp bước đầu, chúng tôi là nước đóng góp lớn nhất vào Quỹ Toàn cầu. Và đó chỉ là một phần đóng góp rất nhỏ bé. Trong Thông điệp Liên bang tháng 1 vừa qua, Tổng thống Bush đã thông báo về Kế hoạch Cứu trợ AIDS Khẩn cấp, đây là một sáng kiến trong năm năm với 15 tỷ đô-la Mỹ để ngăn chặn sự lây lan của dịch bệnh HIV/AIDS. Cam kết tài chính này sẽ giúp 14 nước bị tác động nặng nề nhất ở châu Phi và Caribe chiến đấu và chiến thắng trong cuộc chiến chống lại HIV/AIDS.

Chúng tôi hy vọng đạt được nhiều mục tiêu với kế hoạch khẩn cấp này:

Thứ nhất, chúng tôi muốn ngăn ngừa 7 triệu ca lây nhiễm mới, chiếm 60% các ca lây nhiễm mới dự kiến ở các nước trọng điểm. Sáng kiến này sẽ gồm các nỗ lực ngăn ngừa quy mô lớn như xét nghiệm tự nguyện và tư vấn. Các hình thức điều trị sẽ tăng hiệu quả của các nỗ lực ngăn ngừa thông qua việc khuyến khích các cá nhân đi xét nghiệm.

Thứ hai, chúng tôi muốn điều trị 2 triệu người bị nhiễm HIV. Tận dụng những tiến bộ gần đây trong điều trị kháng hồi vi-rút, Kế hoạch Cứu trợ AIDS Khẩn cấp của Tổng thống sẽ là nỗ lực toàn cầu đầu tiên để điều trị kỹ thuật cao kháng hồi vi-rút ở quy mô lớn tại những nước nghèo nhất và bị tác động nặng nề nhất.

Cuối cùng, chúng tôi muốn chăm sóc 10 triệu người bị nhiễm HIV và trẻ mồ côi bị AIDS.

Kế hoạch của Tổng thống sẽ tăng gấp ba lần số tiền cam kết của chúng ta đối với viện trợ HIV/AIDS quốc tế, hiện đang ở mức 1 tỷ đô-la Mỹ một năm.

Tôi xin nhấn mạnh rằng kế hoạch của Tổng thống hỗ trợ trực tiếp cho sứ mệnh của Quỹ Toàn cầu. Kế hoạch này cung cấp thêm 1 tỷ đô-la Mỹ cho Quỹ Toàn cầu, nâng mức cam kết của Mỹ lên 1,65 tỷ đô-la Mỹ. Những nỗ lực của chúng ta và những nỗ lực song phương của các nước khác đặt nền móng cho hoạt động của Quỹ Toàn cầu. Tất cả chúng ta đang cùng tâm công vào một vấn đề, tất cả chúng ta đang cùng phục vụ một đối tượng, và chúng ta đang hợp tác cùng nhau.

Điều ước mơ của chúng tôi đối với thế giới cũng như ước mơ của chúng tôi đối với quốc gia của mình là cõi mở, lạc quan và đầy hứng khởi. Và sứ mệnh nhân đạo ở nước ngoài của chúng tôi chỉ là động lực thúc đẩy lòng nhân hậu của con người không hơn không kém. Đó là lịch sử, lương tâm, và di sản quý báu của chúng tôi vì người Mỹ rất kỳ vọng vào chúng tôi. Như cựu Tổng thống Ronald Reagan đã từng nói: “Trách nhiệm của chúng ta là...hợp tác với nhau vì tiến bộ và nhân đạo để con cháu chúng ta khi chúng nhìn lại có thể khẳng định rằng chúng ta không chỉ gìn giữ ngọn lửa tự do mà còn tăng thêm nhiều hơi ấm và ánh sáng của ngọn lửa đó hơn cha ông chúng ta”.

Thông qua hợp tác với bạn bè, đồng minh và đối tác của chúng ta trên toàn cầu, chúng ta sẽ hoàn thành sứ mệnh này.

Toàn văn bài viết bằng tiếng Anh có trên Internet tại:

<http://usinfo.state.gov/journals/itps/0803/ijpe/pj81gershman.htm>